

RAN-1901000401020001
M.A. (Part-I) External Examination March - 2026
Sanskrit
Vedic Literature Paper-2
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book	Seat No.: Student's Signature
---	--

- પ્ર-1. અ) સંસ્કૃતમાં નિબંધ લખો. (ગમે તે બે) 10**
- Write an essay in Sanskrit. (any two)**
- 1) વસુધૈવકુટુંબકમ્ ।
 - 2) પ્રકૃતિસિદ્ધમિદં હિ મહાત્મનામ્ ।
 - 3) જનની જન્મભૂમિશ્ચસ્વર્ગાત્ અપિ ગરીયસિ ।
- બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ) 10**
- Answer briefly. (any five)**
- 1) ઋગ્વેદની પ્રથમ ઋચા લખો.
Write the first 'ઋચા' of 'ઋગ્વેદ'.
 - 2) “ચરન્ વૈ મધુ વિન્દતિ -” શ્લોકં પૂર્ણ કરોતુ ।
 - 3) નચિકેતા યમરાજ પાસે ક્યા ક્યા વરદાન માગે છે?
Which boons does Nachiketa seek from Yamraja?
 - 4) “અવિદિત્વા ઋષિંછન્દો દૈવતંયોગમેવ ચ । યોઽધ્યાપયેદ્ જપેદ્ વાપિ પાપીયાઞ્જાયતે તુ સઃ॥”
શ્લોક સમજાવો./Explain the Shloka.
 - 5) “નમો ગણેભ્યોગણપતિભ્યશ્ચવોનમોઽત્રાતેભ્યોઽત્રાતપતિભ્યશ્ચવોનમોનમો
ગૃત્સેભ્યોગૃત્સપતિભ્યશ્ચવોનમોનમોઽવિરૂપેભ્યોઽવિશ્વરૂપેભ્યશ્ચવો નમઃ ॥”
મન્ત્રેઽસ્મિન્ કસ્મૈ કસ્મૈ રુદ્રાયનમસ્કારંકૃતમસ્તિ?
 - 6) રાષ્ટ્રસંવર્ધનસૂક્તસ્યઋષિછન્દદેવતાઃ પ્રદર્શયતુ ।
 - 7) યજુર્વેદ સંહિતામાં કેટલા અધ્યાયો અને કેટલા મન્ત્રો છે?
 - 7) How many adhyayas and how many mantras are there in Yajurveda sanhita ?

- પ્ર-2. અ) સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે એક) 04
Explain with Translation. (any one)
 1) વિદ્યુતો જ્યોતિઃ પરિ સંજિહાનં મિત્રવરુણા યદ પશ્યતાં વા ।
 તત્તે જન્મોતૈકંવસિષ્ઠાગસ્ત્યા યત્ત્વ વિશ આજભાર ॥
 2) ત્રયઃ કૃણ્વન્તિ ભુવનેષુ રેતસ્તિસ્રઃ પ્રજા આર્યા જ્યોતિરુગ્રાઃ ।
 ત્રયો ધર્મસિ ઉષસ સચન્તે સર્વે ઇત્તાં અનુ વિદુર્વસિષ્ઠાઃ ॥
- પ્ર-2. બ) સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે એક) 04
Explain with Translation. (any one)
 1) અમ્બયો યન્ત્યધ્વભિર્જામયો અધ્વરીયતામ્ । પૃથ્વ્યર્મધુના પયઃ ॥
 2) અમૂર્યા ઉપ સૂર્યે યાભિવાં સૂર્યઃ સહ । તા નો હિન્વન્ત્વધ્વરમ્ ॥
- પ્ર-2. ક) સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે એક) 04
Explain with Translation. (any one)
 1) માનોમહાન્યૂતમાનોઽર્ધકમ્માનઽઉક્ષન્તમુતમાનઽઉક્ષિતમ્ ।
 માનોવ્વધીઃ પિતરમ્મોતમાતરમ્માનઃ પ્રિયાસ્તન્વોરુદ્રીરિષઃ ॥
 2) નમઃ શમ્ભવાય ચ મયો ભવાય ચ નમઃ શઙ્કરાય ચ મયસ્કરાય ચ ।
 નમઃ શિવાય ચ શિવતરાય ચ ॥
- પ્ર-2. ડ) સાનુવાદ સમજાવો. (ગમે તે એક) 08
Explain with Translation. (any one)
 1) આશાપ્રતીક્ષે સંગતે સૂનતા ચેષ્ટાપૂર્તેપુત્રપશુંશ્ચ સર્વાન્ ।
 એતદ્ વૃઙ્કતે પુરુષસ્યાલ્પમેધસો યસ્યાપશનન્વસતિ બ્રહ્મણોગૃહે ॥
 2) ઉત્તિષ્ઠ જાગ્રત પ્રાપ્ય વરાન્નિબોધત ।
 ક્ષુરસ્ય ધારા નિશિતા દુરત્યયા દુર્ગં પથસ્તત્ કવયો વદન્તિ ॥
 3) શુક્લયજુર્વેદે ષોડશોઽધ્યાયે રુદ્રવર્ણનમ્ । 20
અથવા/OR
 3) સામવેદે ૨૧તમે અધ્યાયે ઇન્દ્રસ્તુતિઃ ।
 4) વશિષ્ઠસ્ય કુલસૂક્તમ્ । 20
અથવા/OR
 4) કઠોપનિષદે નિરુપિતમાત્મતત્તવર્ણનમ્ ।
 5) વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (ગમે તે બે) 20
Write critical notes. (any two)
 1) રાષ્ટ્રસંવર્ધનસૂક્તમ્ ।
 2) અપાંભૈષજ્યસૂક્તમ્ ।
 3) વાષ્તોષ્પતિસૂક્તમ્ ।
 4) મૈત્રાવરુણાદિસૂક્તમ્ ।